

МОНАСТИРСЬКІ І ЦЕРКОВНІ БІБЛІОТЕКИ КИЇВСЬКОЇ РУСІ ЯК ІНФОРМАЦІЙНІ ЦЕНТРИ

Охріменко О.В.

Маріупольський державний університет, м. Маріуполь

У доповіді розглядається питання щодо визначення ролі монастирських та церковних бібліотек як інформаційних центрів у культурному розвитку населення Київської Русі. Окремі аспекти проблеми у своїх працях розглядали: Б. Ф. Володіна, Д. С. Лихачов, М. М. Розов, Н. Г. Солонська, П. П. Толочко та інші. Опрацьовані джерела, дозволили дослідити історію складання книжкових фондів у монастирях, процес організації книгописання, обліку, зберігання та поширення книг у давньоруських землях протягом XI–першої половини XIV ст.

Значення монастирів для християнської цивілізації важко переоцінити. Вивчення монастирської культури дозволяє визначити сутність середньовічної культури в цілому. Причому, якщо західно-європейський тип культури був переважно міським і університетським, то киево-руський – монастирським і бібліотечним. У цілому на Русі було забезпечено книгами близько 10 тис. церков, в тому числі приблизно 300 церков при монастирях.

У Київській Русі монастирські та церковні бібліотеки були інформаційними центрами, у яких створювалася, використовувалася і зберігалася переважна кількість агіографічної, філософсько-публіцистичної, наукової, художньої літератури і літописів. Якщо людина прагнула знань, потребувала інформації, вона неодмінно зверталась до монастирів.

Серед монастирських бібліотек найбільш відома книгозбірня Києво-Печерського монастиря, початок якої було покладено після 1050 р. У монастирі були книги не тільки слов'янських, але й іноземних авторів. З другої половини XI ст. Києво-Печерський монастир став знаним у Європі центром давньоруської писемності і освіти.

Ярослав Мудрий, заснувавши бібліотеку при храмі Святої Софії у Києві в 1037 р., залучив фахівців для перепису слов'янських і перекладу грецьких книг, частину з яких він «положи у святой Софії церкви» [1, с. 241].

У Новгороді при Софійському соборі також діяла книгозбірня з добре підібраним фондом, своєрідним джерелом інформації, яким активно користувалися для виготовлення необхідних споживачам книжкових копій.

Монастирські та церковні бібліотеки Київської Русі відображали ідеали світського і духовного життя населення, його моральні орієнтири, виконуючи при цьому інформаційну, освітню, виховну, культурницьку функції, таким чином роблячи свій важливий внесок в інформаційний розвиток суспільства.

Література:

1. Повість врем'яних літ: Літопис (За Іпатським списком) / Пер. з давньорус., післяслово, комент. В. В. Яременка. – Київ : Радянський письменник, 1990. – 558 с.